

Redningsvæsenet i Snogebæk og på Bornholm i 200 år

Folkets Hus, Hovedgade 12, Snogebæk

Tirsdag den 8. december 2022 kl. 14-16

4041 3664

hbender@mail.dk

<https://henningbender.dk>

Henning Bender, Kirsebærhaven 3,
Snogebæk, 3730 Nexø

Forliste Skibe og tabte Menneskeliv

Stormflod, strandinger, redningsvæsen
og fyrtårne på Bornholm

BORNHOLMSKE SAMLINGER

2022

HENNING BENDER,
Den bornholmske kystredningstjeneste
i 200 år s. 8-77

JAKOB SEERUP
ny teknologi – gamle problemer s. 79-85

PETER AAKJÆR,
Stormfloden 1872 og 1904 s. 86-147

NIELS-JØRGEN JENSEN,
Lys i mørket omkring Bornholm 148-171

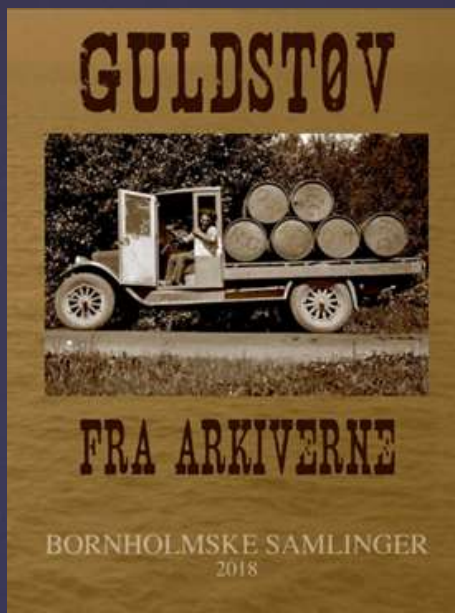
LENE MÜHLIG,
Om strandinger på Bornholm
i middelalderen 172-187

JESPER VANG HANSEN,
Strandinger på Nordbornholm
i 1700-tallet 188-211

HENRIK CAVLING,
Da "M.DAVIDSEN"
stødte på Hammeren i 1901 212-223

ANN VIBEKE KNUDSEN, 224-239
Da jarlen af Zetland forliste

Henning Bender :Snogebæk, en by tager form 1845-1885

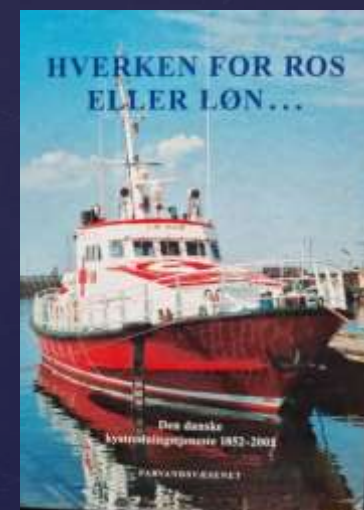

Henning Bender: Den bornholmske Kystredningstjeneste i 200 år

Erik Pedersen:
Bornholmske
Strandinger 1830
-1986 (Rønne 1987-
1988)

*Grete Tuxen
Andersen
og Alan Hjorth
Rasmussen*:
Den danske kyst-
Redningstjeneste
1852-2002
(Farvandsvæ-
senet 2002)

SNOGEBÆK FIK

1822-1824

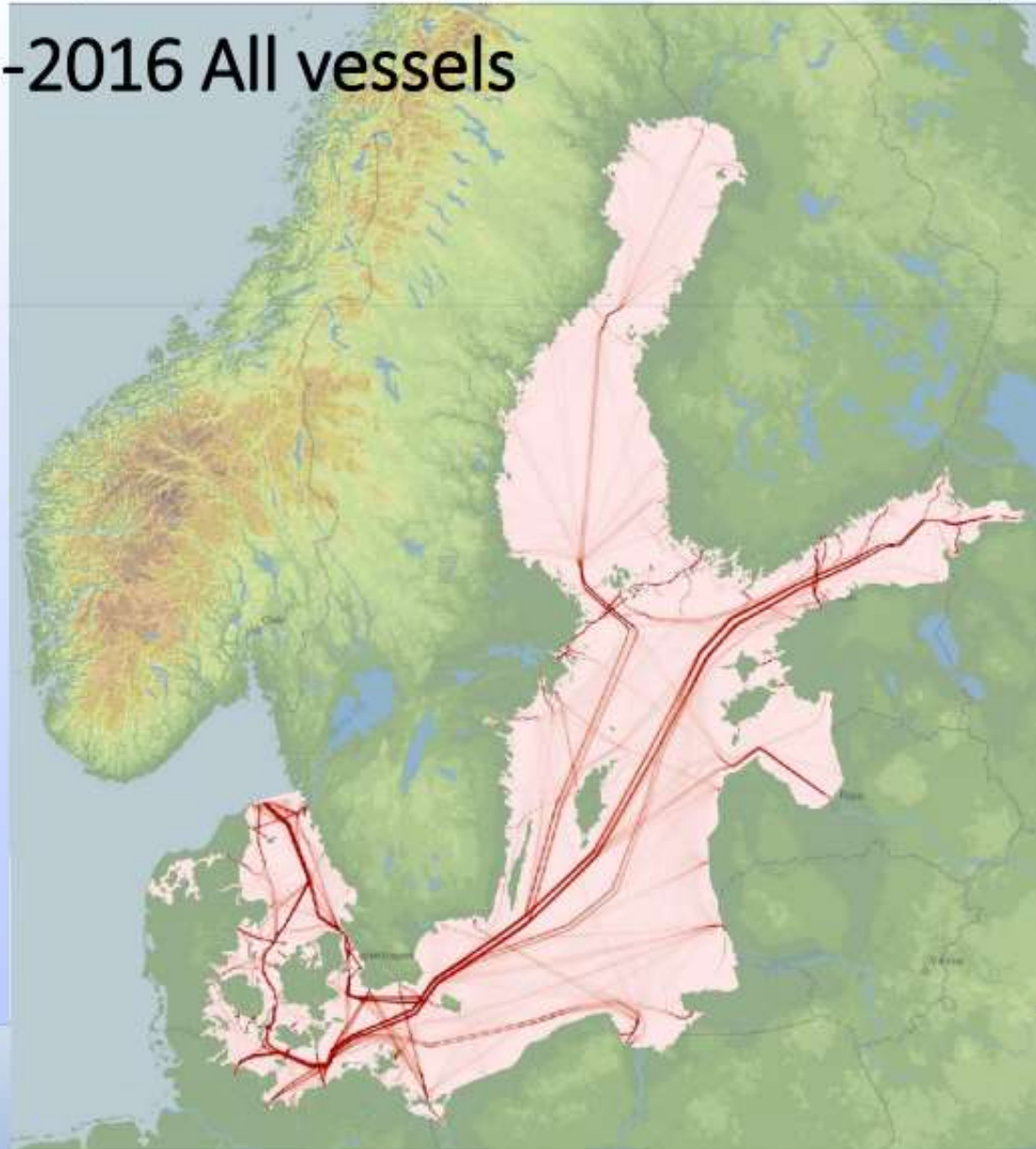
Verdens første redningsstation
uden for
USA og Storbritannien

Hvorfor?

Verdenshandelens
hovedveje
passerer og har altid
passeret Bornholm!

Shipping density -2016 All vessels

- Cargo vessels
- Tankers
- Passenger vessels
- Fishing vessels
- Service ship
- Container vessels
- Ro-ro vessels
- Other:
  - Tug, dredger etc.

Øresundstolden (1425) 1429-1857

Bevaret fra 1497 og komplet 1574-1857

Toldboden i Helsingør

SOUNDTOLL REGISTERS ONLINE

WELCOME

ABOUT THE PROJECT

RESEARCH

LINKS

NEWS

CONTACT

VOLUNTEERS

NEWS

Symbolic completion

Geschreven op 26/08/2019

Het einde van de invoer is in zicht! Bijna 600.000 registraties...

[Lees meer](#)

Het Fluitschip - The Flute

Geschreven op 20/11/2018

Shape of Flute not determined by Sound toll Mogens...

[Lees meer](#)

Prev [1](#) [2](#) [3](#) Next

[More news...](#)

SEARCH HERE IN THE SOUNDTOLL DATABASE

ALL SCANS

LIST OF PRODUCTS

SEARCH: THIS SITE ONLY

Q Search...

Zoek!

[Synes godt](#) [Tweet](#) [Share](#) 9

Closing symposium 'Ten years of Sonttol registers Online' January 31, 2020
[Click here for the program](#)

|| Links

11°C

	1815-1824	1825-1834	1835-1844	1845-1850
Nederlandene	7	7	7	8
England	32	34	26	30
Preussen	14	17	18	14
Sverige	16	10	9	11
Norge	8	10	12	13
Danmark	8	7	8	7
Øvrige	15	15	20	17

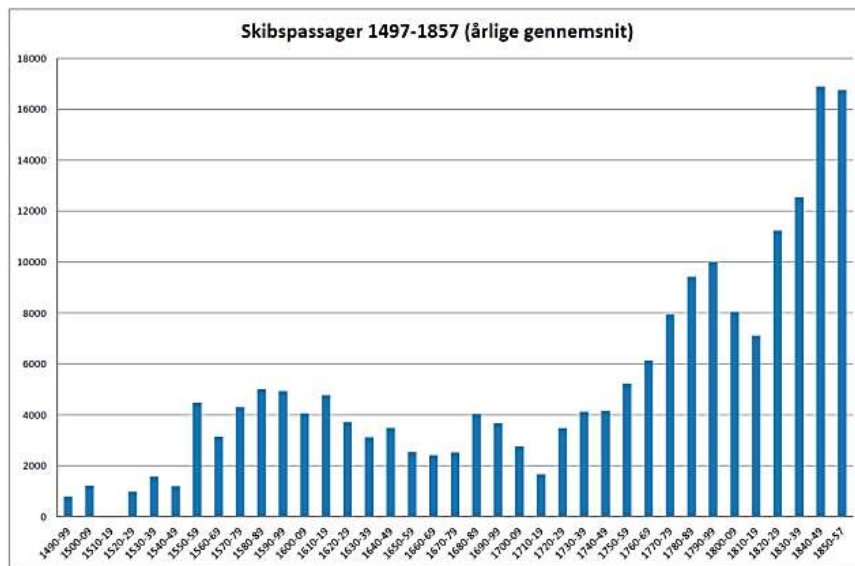

Fig. 3: Antal skibspassager i årlige gennemsnit.

Hvorfor Snogebæk?

Skibskirkegården mellem de skjulte
undersøiske stenrev – Salthammer og Bro,
og Dueodde
med de bevægelige og uberegnelige
Sandbanker.

Kort over Bornholm og dele af Skåne og Blekinge 1676
(Kgl. Bibliotek) (Gert Jeppsson :Ystads Historia i kartor (2013), s. 36)

1736

PLAN
over DEN BORNHOLM
forfærdiget i Aaret 1736
Bibliotheca Bornholensis
M. K. Zachariae

Maalestok af 2 Danske Mile.

17. Wiener, Buchdruckerei des 10. October 1831.

HAMMERS
KORT
OVER
BORN
HOLM
1746-
1752

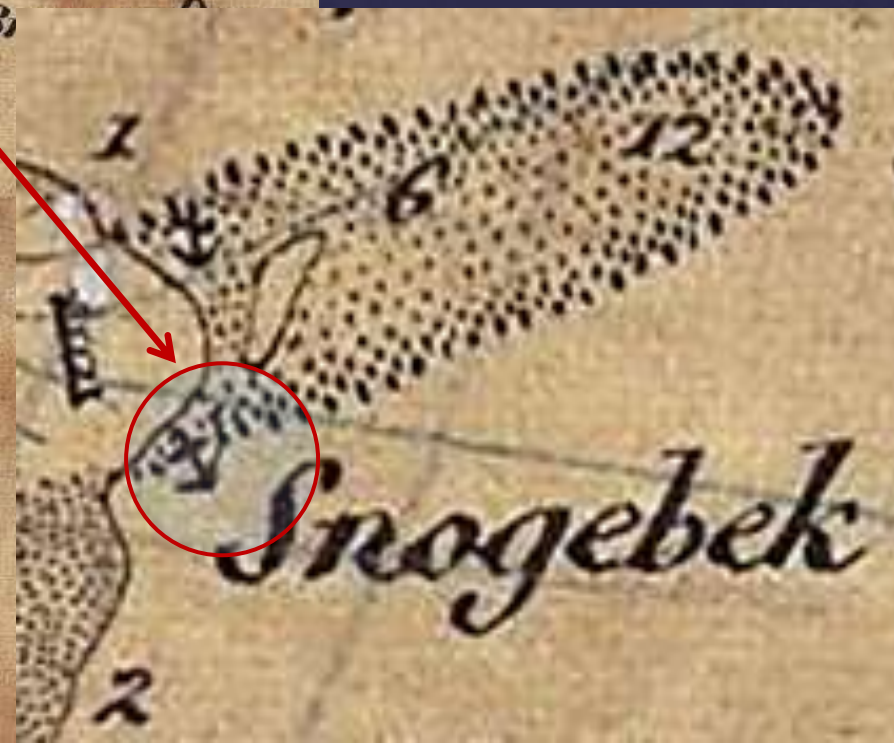

HAMMERS
KORT
OVER
BORN
HOLM
1746-
1752

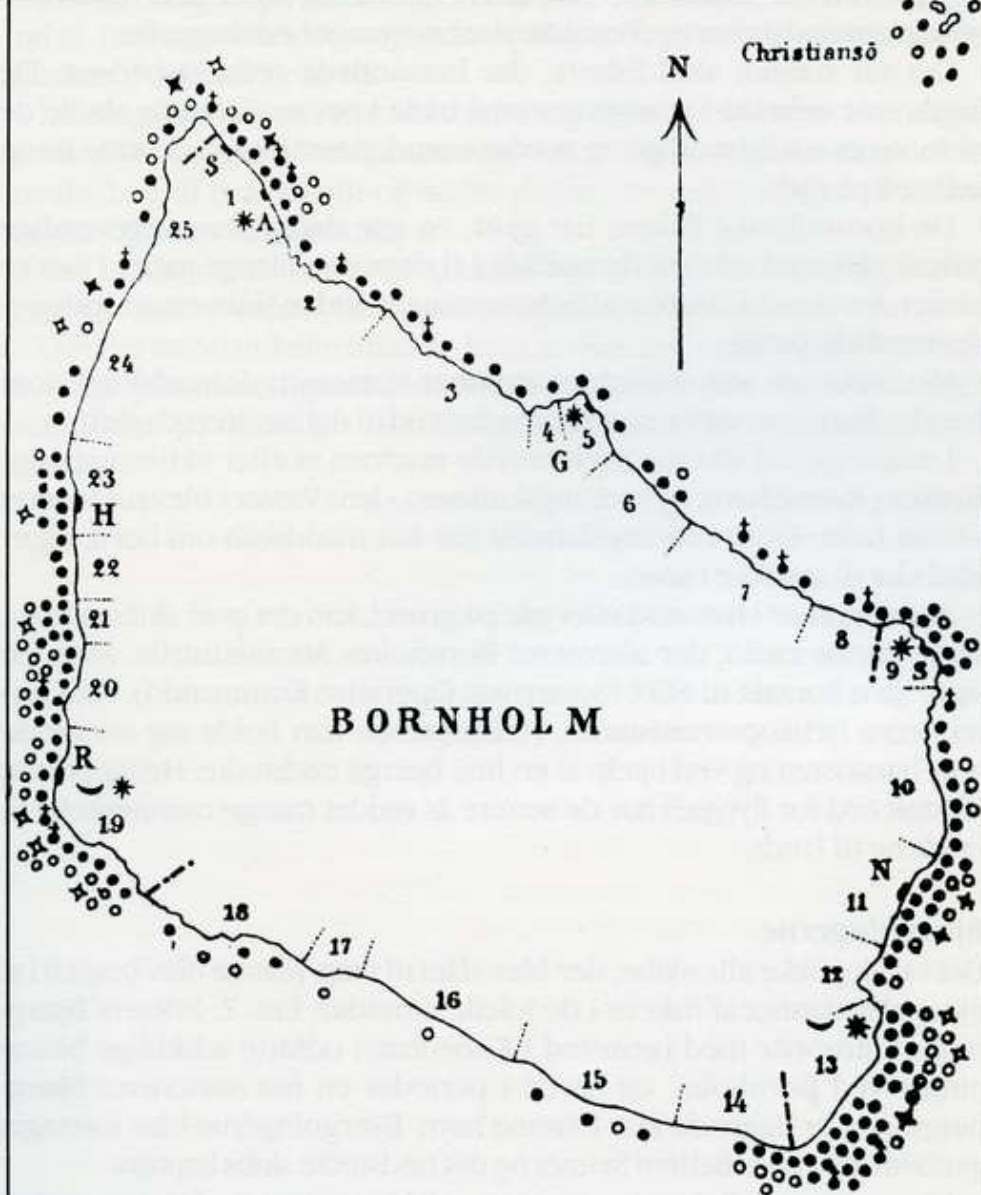

Udsnit af dansk
Flådekort udført
af Salchow 1812
Ankeret på hans
kort markerer en
landingsplads/
mole. Flådens
søkortarkiv
A 17/235 A

○ grundstødt Seilskib   ✕ grundstødt Dampskib.

● Totalforlist do   ✕ Totalforlist do

† Tilfælde af druknet Mandskab.

☾ Redningsbaad.   * Rakelannarat.

Vigtigste lovgivning på strandingsområdet 1785-

a. Strandingsreglementet for Bornholm af 7. maj 1785 – kun gældende for Bornholm frem til 1928 - Pligt til at redde søfolk før last, 4 strandingskommissærer – en for hvert herred Ledet af amtmanden

b. Strandingsforordningen af 1836 for resten af Landet , pligt til at redde søfolk, men ingen egt. Organisation

c. Lov angående Redningsvæsen 26. marts 1852, frem til 1928 delt i to hinanden uafhængige redningsvæsener under indenrigsministeriet
C1, Redningsvæsenet for Bornholm (fra 1882 desuden Møn, Falster, Sjælland)
C2 Redningsvæsenet for Nørrejylland

ARKIVALSK

Kopierede på Statens Arkiver: Arkivalieronline

<https://www.rigsarkivet.dk/arkivalieronline/>

LOKALADMINISTRATIONEN:

Bornholms amt: Journaler med registre, kopibøger for ind- og udgående breve og telegrammer 1787-
Skifteprotokoller Nexø 1743-1829 plus registre

CENTRALADMINISTRATIONEN

Danske Kancelli: brevbøger 1800-1847

Indenrigsministeriet 1848-1940, Registre,

Resolutionsprotokoller og Registrantprotokoller

MINE BRUGERSIDER

[Log ind](#)

[Ny bruger?](#)

SØG OG BESTIL

➤ [Søg efter arkivalier](#)

HJÆLP TIL SØG OG BESTIL

[Om arkivalierne](#)

[Sådan søger du](#)

[Sådan bestiller du](#)

[Tips til søgning](#)

[Ordforklaring](#)

[Andre søgemuligheder](#)

INFORMATION

[Privatlivspolitik](#)

[Cookiepolitik](#)

[Tilgængelighedserklæring](#)

Søg i arkivaliesamlingerne

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Her kan du:

- **Søge** efter arkivalier og få vist information om dem.
- **Bestille** arkivalier til brug på en læsesal.
- **Se** indscannede arkivalier online.

Indscannede arkivalier kan ikke bestilles til brug på læsesal.

Arkivskaber eller arkivserie: ?

Arkivskaber: ?

Arkivserie: ?

Periode: - ?

Søg i Daisy

Der blev fundet **16** poster.
 Heraf: 5 arkivskaber(e) og 11 arkivserie(r).
 Side **1** af 1.

<u>Fra</u> ?	<u>Til</u>	<u>Arkivskaber</u> ?	<u>Arkivserie</u> ?
1852	1973	Redningsvæsenet	vis arkivserier
1852	1928	Redningsvæsenet, Bornholms og Møns Redningsvæsen	vis arkivserier
1852	1928	Redningsvæsenet, Det Nørrejydske Redningsvæsen	vis arkivserier
1852	1928	Redningsvæsenet, Det Nørrejyske Redningsvæsen	vis arkivserier
1848	1906	Reviderede Regnskaber, Redningsvæsenet	vis arkivserier
1854	1857	Danmarks Fiskeriforening	Korrespondance, Redningsvæsenet

Gælder det de enkelte lokale redningsstationer søges under stednavn "Snogebæk"
 "redningsstation"

Stationerne ere følgende:

I. I Nørrejylland.

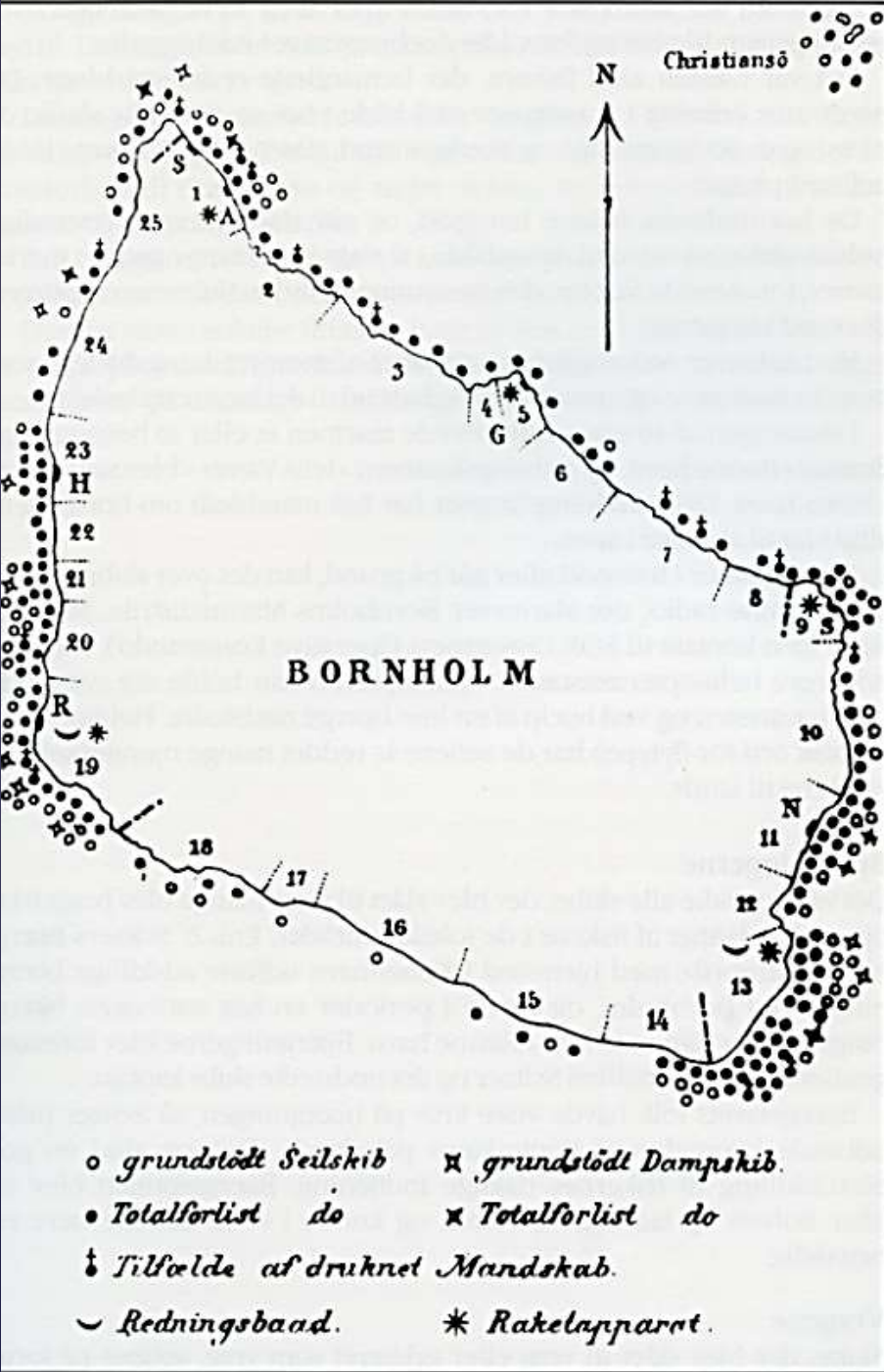
Skagen, forsynet med synkefrit Fartøi og Raketkasteapparat.	
Kandestederne	» » » » »
Hirtshals	» » » » »
Lønstrup	» » » » »
Lökken	» » » » »
Blokhusene	» » » » »
Slette Strand	» » » » »
Lild Strand	» » » » »
Hanstedholm	» » » » »
Klitmöller	» Raketkasteapparat
Nordre Vorupøre	» synkefrit Fartøi og Raketkasteapparat.
Vester-Agger	» Raketkasteapparat.
Agger Kanal	» synkefrit Fartøi.
Thyboe-Rön	» Raketkasteapparat.
Flyvholm	» synkefrit Fartøi og Raketkasteapparat.
Tuskjær	» » » » »
Vædersö Klit	» » » » »
Sönder-Lyngvig	» » » » »
Bjerregaard	» Raketkasteapparat.
Hennestrand	» »
Blaavandshuk	» synkefrit Fartøi og Raketkasteapparat.

II. paa Bornholm.

Rönne, forsynet med Raketkasteapparat.	
Allinge	» » »
Gudhjem	» » »
Svanike	» » »
Snogebæk	» synkefrit Fartøi og Raketkasteapparat.

Saa fremt Communication med et indstrandet Skib ikke paa anden Maade kan komme istand, vil der ved Hjælp af et Raketapparat blive tilkastet de Skibbrudne en 9 Garns Line; naar de hale denne Line til sig, vil der med den følge en 3½ Tommers Trosse, ved hvis Tamp er fastgjort en Blok, hvori er Bugten af en smækker Line. Begge Tampe af denne Line staae faste paa Redningsstolen, der med sin Kous kan vandre paa 3½ Tommers Trossen. Trossen maa fastgjøres ombord paa Skibet saa højt oppe som muligt, for at Stolen om muligt kan gaae fri af Brændingen. Ved Hjælp af den smækkre Line, som farer i Blokken, der er fast paa Trossen ombord, kan Stolen fra Land hales ud og ind paa Trossen, och derved er Communicationen til de Skibbrudnes Redning tillveiebragt.

Allinge	1859-1975
Boderne	1928-1932
Christiansø	1928-1974
Gudhjem	1859-1975
Hasle	1882-1975
Rønne	1858-1974
Snogebæk	1858-1974
Svaneke	1858-1976

Redningsvæsenet for Bornholm 1852-1928

Lov om oprettelse af et redningsvæsen ved de danske kyster
 Kommissionen, der skulle undersøge behovet for oprettelse af et redningsvæsen i Danmark, skrev i en betænkning i 1850:

"Due Odde anses som det farligste punkt på øen, karakteren af kysten er her aldeles forskellig fra de øvrige, idet det her er flyvesand, som danner rev ud på flere steder, og på grund af kviksand synker de grundløbne skibe i meget kort tid. Salthammer og Broens Rev ved Snogebæk er meget farlige punkter. Da strandingerne på disse rev sker i længere afstand fra selve kysten, vil, foruden raketapparatet, et redningsfartøj her finde god anvendelse for at komme de skibbrudne til hjælp."

Redningsstationen Snogebæk 1852 1974

1852 1974

1852 1957

1852 1966

1928 1970

1903 1966

1868 1957

Folkelisteprotokol

Indberetningsprotokol

Inventarieprotokol

Kontrolbog for vagt- og patrulje

Kopibog

Regnskabsprotokol

Rigsarkivet, Redningsvæsenet 1852-1974,
Bornholms og Møns Redningsvæsen,
Redningsstation Snogebæk

Statistik for de 45 danske redningsstationer 1858-1881
 Jylland 40 og Bornholm 5, Danmarks Statistik, Bd. 1, s. 310-319
 J.S. Hohlenberg, Strandinger og redningsforsøg i de danske farvande

De 3 travleste redningsstationer i Danmark
 1858-1881

<i>Station</i>	<i>Redninger</i>	<i>Reddede</i>
1Flyvholm (Harboøre)	35	307
Nørre Agger	37	262
Snogebæk	33	191

Aktiviteten på Bornholm 1858-1881

Rønne	7	28
Allinge	13	134
Gudhjem	8	39
Svaneke	6	38
Snogebæk	33	191
Snogebæk %	45%	44%

Vigtigste lovgivning på strandingsområdet 1785-

- a. Strandingsreglementet for Bornholm af 7. maj 1785 – kun gældende for Bornholm frem til 1928 - Pligt til at redde søfolk før ladning 4 strandingskommissærer – en for hvert herred Ledet af amtmanden
- b. Strandingsforordningen af 1836 for resten af Landet , pligt til at redde søfolk, men ingen Organisation
- c. Lov angående Redningsvæsen 26. marts 1852, frem til 1928 delt i to hinanden uafhængige redningsvæsener under indenrigsministeriet
C1, Redningsvæsenet for Bornholm (fra 1882 desuden Møn, Falster, Sjælland)
C2 Redningsvæsenet for Nørrejylland

Frederik Thaarup
(1766-1845)
Amtmand 1804-1809

Toldinspektør
Casper Wolfsen
1781-1836

Christian Jespersen
(1766-1837)
Amtmand 1809-1837

Christian Jespersen
(1766-1837)
Amtmand 1809-1837

Skipper, skibsbygger, købmand
og strandingskommissær for søndre herred
Jeppe Jørgen Hansen (1769-1823) i Nexø og
hans arv,

*Samt "den djærve Søemand Hans Kruuse (1800-
1842) i Poulsker Sogn, der med saa megen Raskhed og
Conduite har hjulpet utallige Skibe af Grund"*

Britiske forbilleder

PRINCIPLES OF CONSTRUCTION,

AND USES OF

UNIMMERGIBLE BOATS,

= *Synkefrie både*

STATED IN A LETTER TO HIS ROYAL HIGHNESS

THE PRINCE OF WALES.

BY LIONEL LUKIN.

LONDON:

PRINTED FOR THE AUTHOR,

By J. Nichols and Son, Red Lion Passage, Fleet Street;

AND SOLD BY T. BECKETT, PALL MALL; T. EGERTON,
WHITEHALL; AND J. ASPERNE, CORNHILL.

1806.

“Zetland” – 1802-1880 – verdens ældste bevarede
redningsbåd - South Shields, Newcastle-upon-Tyne
, reddede ca. 500

A Passenger's View of N° 10 South Shields Life-Boat, going out to assist a Ship in Distress

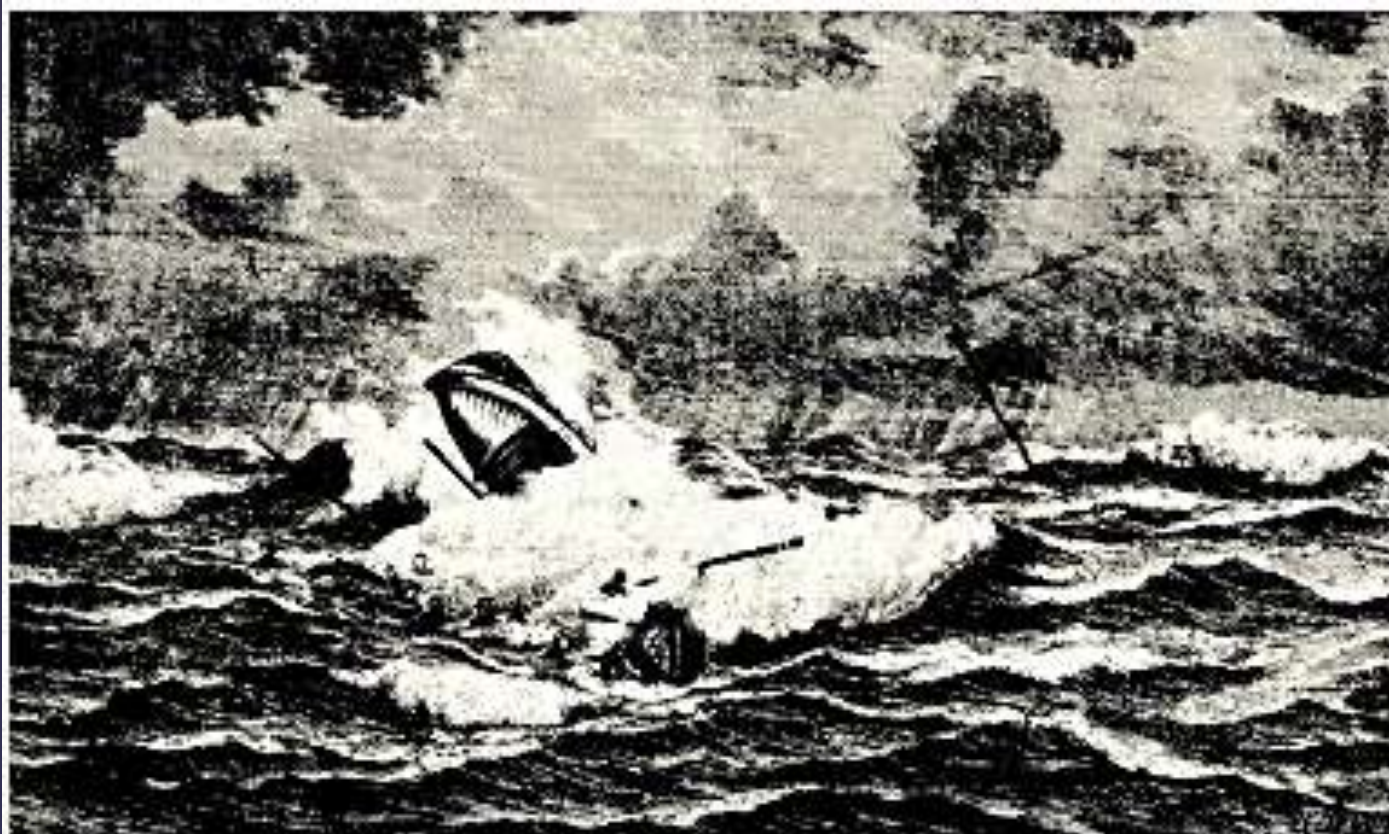

Natten til den 27. november 1830 strandede for Snogebek det Engelske tremasterskib "Tabago" ført af Kaptain Laidler, kommende fra Memel (Klaipeda), destineret for London med Bjælker, Planker, Oxehuder etc. **Besætningen på 16 Mand KOM LYKKELIG I LAND MED DISTRICTETS REDNINGSBAAD** Skibet er totalt forliist, men nogle Ankere, Tovværk, Vragstumper etc. Blev reddet

Katastrofen 2. november 1842

Danmarks første redningsbåd, bygget i Nexø og i 1822 anbragt på redningsstationen i Snogebæk, blev i 1862-1886 efter forbedringer på orlogsværftet, stationeret i Rønne. Den er afbildet, fordt Holger Drachmann befandt sig på Rønne Havn 11/9 1873, hvor båden under øvelse kæntrede i hårdt vejr

1747. 9
Bragt Nova Law pro Honoraria
Union proa milia proa par. Dicitur
contra proa milia proa Dicitur. —

1747. 9
Dicitur in proa milia proa
et binon proa milia proa
nt in proa milia proa
Dicitur in proa milia proa. —

PEDER PEDERSEN BECK, Født ca 1809
30 år, flkt. 1840, Søfarende, gift m.

Johanne Margrethe Kjøller , Poulsker 1821-
09-22 til Poulsker 1902-11-20,

2 børn søn Jens Peter Bech Poulsker 1840-
06-22 – 1887-04-12, Hans Christian Bech
17/9 1842 – 25/6 1844 - Poulsker Født 1810,
Ubekendt begravelse

HANS PETER HENNINGSEN Født ca
1813 – 26 år flkt 1840, Fisker, g.m. **Dorte
Hansen** født 1804, Pedersker Begravet i
Poulsker

3 børn, Hans Christian Henningsen 1834-
10-19 , død 1901-12-19; Dorthea
Henningsen 1837-1880; Ole Peter
Henningsen 1840-1915

RASMUS HANSEN BEK født ca. 1807 – 32
år i flkt 1840, Fisker og Husmand i
Snogebæk, g.m. **Ane Margrethe Kofod**,
født Nexø ca. 1809 – 31 Begravet Poulsker
4 børn, Hans Hansen Bek, f.ca 1837, Ole
Hansen Bek ca. 1837, Frederikke Anie Bek,
f. ca. 1838, Rasmine Caroline Bek/Bech f. ca
1840.

HANS ANDERSEN KRUSE, født ca. 1800 –
flkt 1840 – 40 år, gm **Margrethe Kruse**, f. ca.
1789, Begravet i Poulsker

2 børn Marthe Kirstine Kruse, ca. 1823;
Hans Peter Kruse, ca. 1832

ANDREAS ESPERSEN, f. 10. juli 1817, 25
år, begravet i Nexø, gm **Karen Kirstine
Bech/Bek** f. 1816, g. i Bodilsker 1837,
2 børn Jens Mathias Espersen f. 1839,
Margrethe Kirstine Espersen. F.1841

5 familiefædre, 5 enker
og 13 børn

Emeralds forlis og tab af hele den 9 mand store besætningen i Svaneke havn 28-30/11 1846

The Baltic
is a restless
Sea/Where
Wave resounds
On Wave/
Tho' o'er my head
Its billows roll/
I know the Lord
can save
(On the island of Bornholm)
Gravsten i
Donaghadee
Nordirland

Svaneke havn. Udsnit efter Smiths opmåling 1810 revideret 1838. (Matr. dir.) Emeralds 12 firsøjlet til havnemølle og forankret tæt udenfor havneudmøndingen med klippøjet på begge sider af havnen.

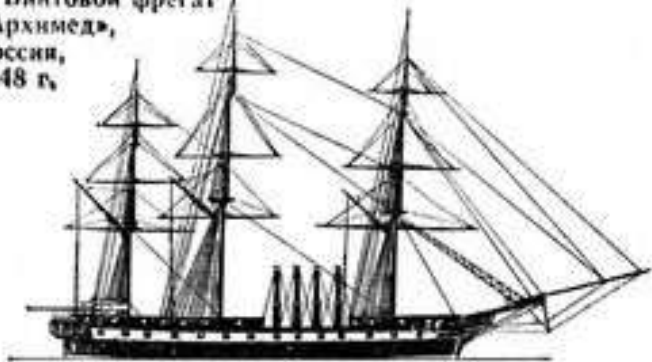
Damskruefregatten
"Archimedes" – den russiske
Østersøflådes flagskib.
Forliser 18. oktober i spidsen
for 17 russiske krigsskibe
På Hvide Odde ved Rønne
Kommandør Woldemar von
Glasenapp (1812-1895)

Marinemaler
C.F.Sørensen
Tegner vraget
i januar 1851

2. Винтовой фрегат
«Архимед»,
Россия,
1848 г.

Jens Mortensen, fisker 1811-1850, f. Rønne

– hustru og 1 barn

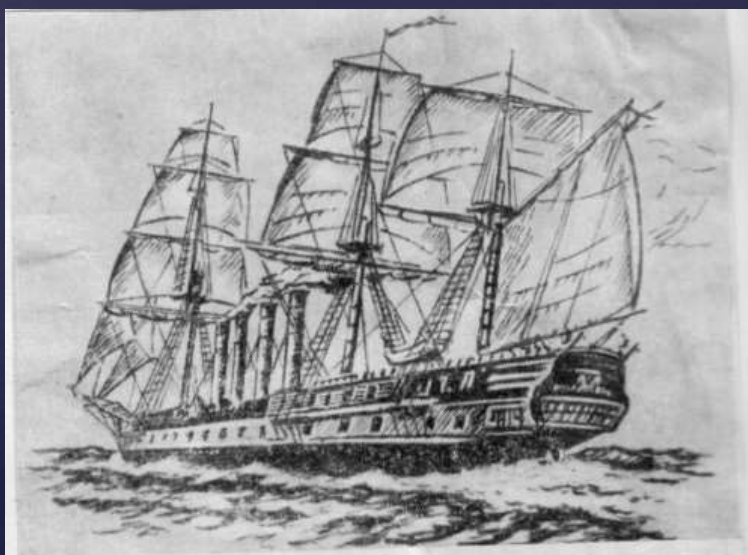
Jens Dam, fisker 1816-1850, f. Rutsker

– hustru og 2 børn

Julius Clausen, sømand 1821-1850, f. Rønne

– hustru og 2 børn

Den russiske Østersøflådes flagskib
skruedampfregatten "Archimedes" forlis
Ved Rønne 18. oktober 1850 klokken 4 morgen på Hvide Odde
Med en besætning på 459 mand efter en

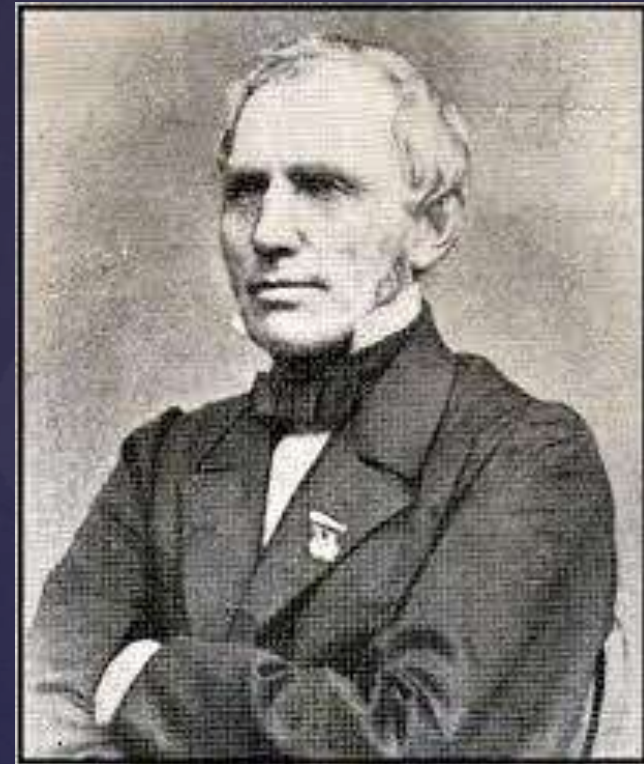
Первый русский винтовой фрегат «Архимед» (с рисунка

Herman
Ipsen
1808-1870
Intet billede

C.C. Lundbye
1812-1873

C.B. Claudi 1799-1880

Julius Henrik Wegener
1806-1865

Redningskommissionen
af 1849

Vigtigste lovgivning på strandingsområdet 1785-

- a. Strandingsreglementet for Bornholm af 7. maj 1785 – kun gældende for Bornholm frem til 1928 - Pligt til at redde søfolk før ladning 4 strandingskommissærer – en for hvert herred Ledet af amtmanden
- b. Strandingsforordningen af 1836 for resten af Landet , pligt til at redde søfolk, men ingen Organisation
- c. Lov angående Redningsvæsen 26. marts 1852, frem til 1928 delt i to hinanden uafhængige redningsvæsener under indenrigsministeriet
C1, Redningsvæsenet for Bornholm (fra 1882 desuden Møn, Falster, Sjælland)
C2 Redningsvæsenet for Nørrejylland

PAUSE

Redningsbåden på Sandhammeren i Skåne 1855-1945, der stadig findes, er magen til båden i Snogebæk 1855-1907. Begge bygget på Bonnesens værft i København. I Sverige oprettedes i 1855 et redningsvæsen helt efter den danske model. Med samme redskaber og organisation som i Snogebæk. Den viste båd er den ældst bevarede redningsbåd i Skandinavien. Foto Birgit Bender.

„Ellen“ af Hørby - Skipper M. Nielsen Sværter

Toldkontrolør
og
Redningsbestyrer

J. H. Stub,

Rd. af Dbg. Dbmd.

f. 14/10 1835, d. 4/5 1916,

og Hustru

Caroline Hansine

født Schau,

f. 31/1 1832, d. 25/6 1921,

samt Datter

Hansine Kristine Stub

f. 28/2 1860, d. 10/3 1930

Retfærdiggjort uforskyldt af Naade

Rom. 3, 24.

Drukneede redningsfolk fra Snogebæk 29. marts 1856

- Niels Kruse 1811-1856 (Hustru Ellen Kirstine Kofod + 6 børn)
- Johan Madsen 1809-1856 (Marie Kirstine Hansdatter og 2 børn)
- Andreas Peter Munch 1822-1856 (Laura Andrea Cecilia + 2 børn)
- Ferdinand Kofod 1824-1856 (Ane Elisabeth Harrild + 3 børn)
- Hans Peter Kofod 1829-1856 (Petrea Ipsen + 3 børn)
(de to sidste brødre)
- Drukneede tyske sømænd fra "Blücher" 29. marts 1856
- Clas Peter Theodor Schlicker, styrmand 1828-1856
- Johann Joachim Stretzow, matros 1831-1856
- Johann Christoff Adolph Mentzel, matros 1835-1856
(sidstnævntes lig ikke fundet på Bornholm)

FORDELE FOR SNOGEBÆK

Kort sigt – købmandshandel og gravsten

Indbyggerne får kongens udmark
Foræret som egen grund

Snogebæk får egen havn betalt af staten

Det skæbne Menneske
Du hastig gik
fra Dine
Ved Bølgen Herren
Kaldte Dig til Sine
I Himlen Samles
Vi igjen
Der er vor Rette
Sted og Hjem

Retskafne Mand
Du hastig gik
fra Dine
Ved Bølgen Herren
Kaldte Dig til Sine
I Himlen Samles
Vi igjen
Der er vor Rette
Sted og Hjem

Her hviler Støvet

Niels A. Kruse

F:mnd:i Snogebeck

f:d:6te Aug:1811

d:d:19 Marts 1856

Efterlod sig Hus

Kone og 6 Børn, som

begræde Éen Kjerlig

Mand og Fader

IM, 1. ktr. #392/702 5. aug.
1856 Niels Andersen Kruses
Enke, Ellen Katrine Kruse
af Snogebæk, må samme-
steds indtil videre have
udsalg af:

Mælk, fløde, æg, smør, brød, ost, kød, flæsk, fisk,
salt, brænde, tørv, olie, tran, svovlstikker, træsko,
øl, tjære og sæbe –
og kun disse som tilladt for spækhøkere i København
Men afholde sig fra udskænkning eller salg af
Brændevin eller lignende spirituøse drikke.

TRAP BESKRIVELSE AF
DANMARK I, s. 549 (1856)

Fiskeriet drives fra Snogebæk
Fiskerleje med smaa Baade, som
trækkes op på Stranden, da
Baadehavne ikke forefindes.

TRAP II, 3 s. 639 (1872)

Fiskeriet drives fra Snogebæk
Fiskerleje med smaa Baade, som
trækkes op på Stranden, da
Baadehavne ikke forefindes

— Den 3. November.
Paa Finantslovsforslaget er opført 350 Rd.
til Understøttelse for Anlæg af Baadehavne ved
Snogebæk og Vang paa Bornholm.

Paa Finantslovsforslaget 1870 er opført 350
Rd. til Understøttelse for Anlæg af
Baadehavne ved Snogebæk og Vang paa
Bornholm

TRAP III, 3 s. 96 (1899)

Fiskerlejet Snogebæk , beliggende mellem Salthammer Odde , hvorfra
det farlige Salthammer Rev skyder sig ud og Brorev Odde, har en 1888-
1889 af Ingeniør H. Zahrtmann anlagt Baadehavn (6-8 favne = 11-15
meter) 150 alen (94 meter) fra kysten forbundet med en bro. En Ø-
havn.....

Ældre tilsandet Baadehavn.

Ny Dæksbaadehavn
projekteret og bygget af Havneingeniør Zahrtmann

Snogebæk Havn.

1889.

hdes Fisterleiet et Laan paa 33,800 Kroner til Hjælp til Bestridelsen af Omkostningerne ved en paatænkt Udvidelse og Forbedring af den nævnte Havn. Denne, der oprindeligt kun er anlagt til mindre åbne Baade, er trods de ikke ubetydelige Beføstninger, Fisterne fra Tid til anden have anvendt paa dens Udbedring, nu ved Tilsanding og Stormflod gaaet saa godt som helt til Grunde. Det er derfor nødvendigt for Fisterne at til Veie bringe et nyt Havneanlæg, og da det under Bornholm saa vigtige Laxefisteri ikke længer lader sig drive med noget Udbytte ved mindre Baade, men kræver mere søgaaende og større Dæksbaade, maa Anlægget gjøres saa vel større som dybere end det oprindelige for at afgive Plads til de Baade af den nævnte Art, som Fisterne ønske at anskaffe. Havnebestyrelsen har derfor ladet udarbejde de hermed følgende Planer og Overslag til Bygning af en passende Havn, hvorefter Omkostningerne ville beløbe sig til 36.000 Kroner. hvortil endnu

Finanloven 1888/1889

Rentefrit lån på 33.800 kr. der afdrages over 40 år, til en udvidelse af den nuværende Havn, der er delvis ødelagt af tilsanding og stormflod

Særligt vigtigt fordi fiskeriet af Laks og torsk kræver dæksbåde, men af de 21 åbne både Der findes, er kun de 12 i brug for 80 fiskerfamilier

Snogebæk, der er en af de største fiskerlejer på Bornholm, har set fraflytning af fiskere der søger til byer med bedre havne.

Det går ud over muligheden for at opretholde et redningsmandskab på stedet

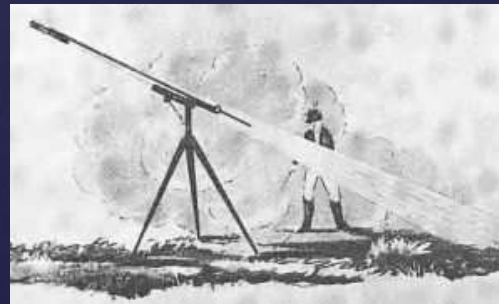

Redningsraketter

Københavns bombardement 2.-4. september 1807 – første raketangreb på en storby

Gjør Stjerteblokken fast godt
oppe paa Undermasten, er Masterne
faldne, da til det bedste Sted
forhaanden, kast Radketlinen los
paasee at Linen i Blokken løber fri,
og viis Signal til Land

Redningsøvelse i Gudhjem 1940'erne med raketapparatet. Foto Dam Johansen, Bornholms Museum.

Redningsstolen i brug for en del af mandskabet. Det finske dampskib, »Scandinavic«, strandede ved Finnedalen, Vang, 25. november 1947, men kom senere fri ved redningsvirksomheden Svitzers hjælp og sejlede 11. december til København for reparation. Foto Willy Hansen, Rønne. Bornholms Tidende 26. november 1947.

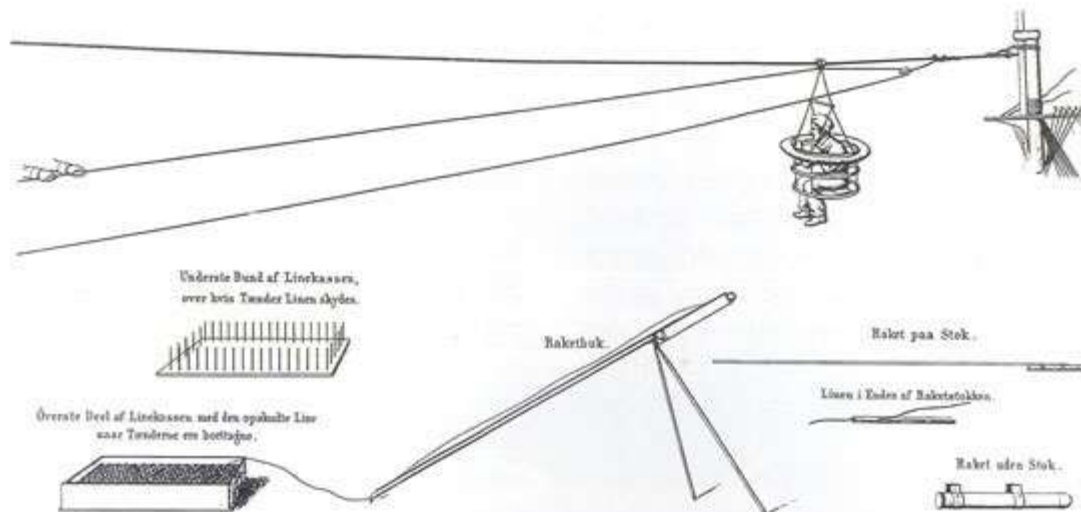

Illustration af brug af redningsstol og raketapparat.

4.

Snogebæk
Redningsstation

Indberetnings
protokol

1858-1873

Snogebæk Indberetningsprotokol

Indberetningsprotokol

Protokol

1858 - 1873

Car Biff L. B. Noor var det en Rædselsdag
for Bornholm som vi ikke have kjendt Mage
til
Allerede den 12. blæste det Storm af ØNØ med
Regn og Tykke, men om Natten gik Stormen over
til Orkan.....

A.P.Kruse, Opsynsmand:

Aar 1872 d. 13de Novb var det en Rædselsdag for Bornholm som vi ikke have kjendt Mage til. Allerede den 12. blæste det Storm af ØNØ med Regn og Tykke, men om Natten gik Stormen over til Orkan.....

Andreas Peter Kruse
1834-1910, efterfulgte
I 1856 sin far Niels
Andreas Kruse (1811-
1856) som Formand for
Snogebæk Fiskerleje og
Formand for Snogebæk
Redningsstaion. Farbror
Hans Kruse omkom 2/11
1842, mens faderen
mkom sammen med 4
andre fiskere fra
Snogebæk ved en
redningsaktion 28/3 1856
ved Bro Odde.

Orkanstorm fra NØ og Sne, og en ualmindelig høj søgang og forfærdeligt højoande som bortskyllede alt fra stranden og de nærmeste huse, der blev ødelagt og efterlod sig nøgen strand.

Halm og tømmer af alle slags kastedes om hinanden og alt var stor forvirring, hvor alle søgte at redde, hvad reddes kunne fra private huse.

Kortudsnit Snogebæk, Højt målebordsblad, Generalstaben, opmålt 1870, men udgivet 1886. Redningsstationen fra 1822 ligger som det ses på kortet i 1870 stadig i Hovedgade 16 lige over for den gamle stenmole, men nord for telegraflinjen til Rusland der blev anlagt 1868-69. Efter stormfloden 1872 flyttedes redningsstationen i 1873 ca. 100 meter mod nord til Hovedgade 10 tæt på hjørnet til Havnevej. Hentet fra <https://kortviseren.dk>.

Redningsbådshus

1853-1872

Ødelagt ved storm-
floden 13.11.1872

Redningsbådsmuseum fra 2019/20

Klokken 8½ Morgen blev det meldt til redningsstationen i Snogebæk, at der var vrage for Balke i Bodilsker sogn 1/4 mil (1,9 km) fra stationen.

Selve redningshuset var omsluttet af høje bølger og der var derfor ingen mulighed for at få redningsbåden ud af bådehuset. Med stort besvær og med allerstørste livsfare lykkedes det dog endelig at få raketapparaterne ud af bådehuset og transporteret op i en løkke, hvor det kunne læsses på vognen. Men også her nåede bølgerne op og havde nær trukket både heste, vogn og raketter ud i havet. Alt måtte først bjærges fra bølgerne.

Deltagere 13. november 1872, A.P.Kruse – 2 båds mænd, 2 reservemænd, 2 lejede mænd – 6 båds mænd var i Rønne og 1 syg.

*Kaptajn Carl Berg, skonnerten "Hermine"
Breege, Rügen – fra Memel til Stettin med
brædder, grundstødt kl. 7 morgen
(Foto af skonnerten
Hermine af Kiel (1904-1982) nu Cuxhaven*

Vi vendte derfor straks tilbage, men allerede på vejen kom der melding om at en Slup just var strandet ved Stangebæk lige syd for Snogebæk tæt syd for opbevaringsstedet

Først klokken 9¹/₂ var vi så vidt, at vi kunne begive os på vej til strandingsstedet, hvilket dog krævede en lang omvej ind i land for at nå frem. Ved ankomsten var klokken henved 11 og man fandt en skonnert, der var kastet så langt op på land, at mandskabet var vadet i land.

Kaptajn H. Aaland, sluppen "Agenten" af og fra Stavanger, til Østersøen med sild. Siden mandag sejlet med stormsejl uden landkending – men grundstødt kl. 10:30. (Her foto Af rekonstrueret Stavanger-Slup "Restauration" bygget 2010)

Vi fandt båden grundstødt $\frac{1}{2}$ kabel-længde (94 m) fra land. Raketbatteriet blev opstillet og en raket affyret der havnede i luvert af skibet. Samtidigt kappedes masten. Da det var forbundet med allerstørste møje overhovedet at holde sig fast på skibet i de voldsomme bølger, var det ikke muligt at opfange de næste 3 raketliner. Først med 5.te raket opnåede man forbindelse med skibet og bjergede den 5 mands store besætning i redningsstolen. En af mændene var dog meget forkommen da han kort før strandingen var blevet ramt af storbommen og havde beskadiget lårene så slemt, at han ikke kunne gå. Hvad raketapparatet angik, blev det indbragt i et hus længere oppe i byen, da redningsstationen var blevet stærkt beskadiget af de høje bølger der slog mod det hele tiden.

Fotografier redningsaktionen for "Orion" af Bremerhaven 2. februar 1949

RA. Snogebæk Redningsstation Indberetningsprotokol 1903-1957, side 93

Aar 1949 den 1ste februar blev følgende re-
ningsforlagende udført.
1. Kl 10³⁰ blev der telefoneret til Snogebæk
Fiskerisalgsforening at en byste fiskeribåd var dross
køret ved Langeskanse båd for Næst og havde
oppe. Da den fremværende opsynsmand tilfæl-
befandt sig paa Kontoret i salgsforeningen jf
klærte sig af redningsmandskabet til at tilsi-
gges til at møde ved stationen. Der blev
et til opsynsmand Einar Olsen, der mødte til
med en lastbil. Både paa varemateriellet blev
og man kørte afsted kl 10⁵⁰ og ankom til
dingstedet kl 11⁰⁰ og materiellet blev af-

BX Orion af Bremerhaven 1. februar 1949 – skibsfører Anton Litzkovskij –
Alle 6 reddet ved redningsstol, men noget forkommende ved
at have været gennem brændingen. Vinden NNØ 7-8 ved Langeskanse
Hvor skibet var gået på grund og huggede hårdt

Redningsstationer Bornholm/Møn, Stevns, Falster				1858-1881		1882-1954	
Stednavn	Type	Oprettet	Nedlagt	Aktioner	Reddede	Aktioner	Reddede
Snogebæk	Båd/Raket	1852	1976	33	191	32	170
Allinge	Raket	1852	1976	13	134	18	189
Rønne	(Båd)/Raket	1852	I drift	7	28	29	174
Hasle	Raket	1882	1976	–	–	20	133
Svaneke	Raket	1852	1976	6	38	13	61
Gudhjem	Raket	1852	1976	8	39	4	55
Christiansø	Båd/raket	1922	I drift	–	–	2	5
Boderne	Båd	1925	1932	–	–	0	0
Nexø	Båd	1964	I drift	–	–		
Klintholm	Båd	1918	I drift	–	–	18	36
Gedser	Båd	1925	I drift	–	–	12	21
Stevns	Raket	1901	1975	–	–	2	17
Ålebæk, Møn	Raket	1882	1975	–	–	3	9

Fra Betænkning vedrørende Redningsvæsenets forhold nr. 112, Kbhvn 1954.

Rønne redningsstation 1910-1928 i Havnegade 5, lige bag toldkammeret

Redningsbåden på øvelse i Rønne Havn. 1920'erne. Mandskabet er iklædt sydvest og olietøj. På billedet ses fyret i Rønne fra 1880 til venstre og byens Sct. Nikolaj Kirke til højre. Fotograf ukendt.

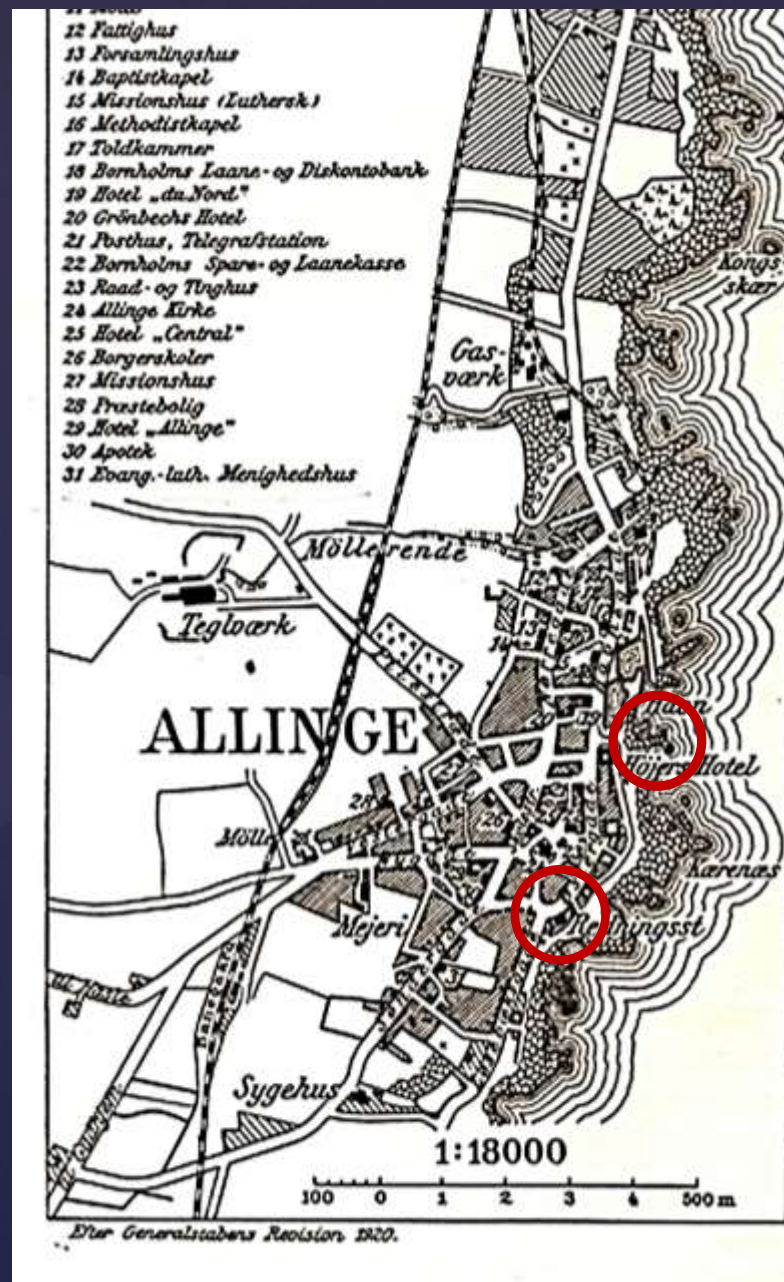
Ovenfor: Rønne Redningsstations indre 1910. Foto Th. Yhr, Rønne. Til venstre: Rønne Redningsstation indrettet 1910 i Havnegade 5, Rønne, lige bag toldkammeret (Bemærk, at man lige kan ane Havnesmedjens to skorstene bag træerne til højre). Siden 1852 havde man ellers benyttet lejede lokaler på havnen. Omkring redningsbåden fra 1886 står de ansatte redningsfolk, alle fiskere fra Nørre Kaas, tjøft redningsudstyr. Til venstre for båden: Hans Jørgensen, Otto Jørgensen, Peter Hansen, Jørgen Eskildsen, Chr. Stenberg, Hans Schou. Til højre for båden: Chr. Holm, Niels Kjølner, Andreas Boltn, Laurits Eskildsen, Ludvig Eskildsen, Peter Andreas Kjølner – alle fiskere fra Nørrekås – samt yderst til højre, stationslederen, tolder Pthl. Kopt efter ældre foto af Th. Yhr. Bornholms Museum.

Rønne Redningsstation 1929-1989
i Sydhavnen Forventes nedrevet,
trods fredning. Havnen skal udvid

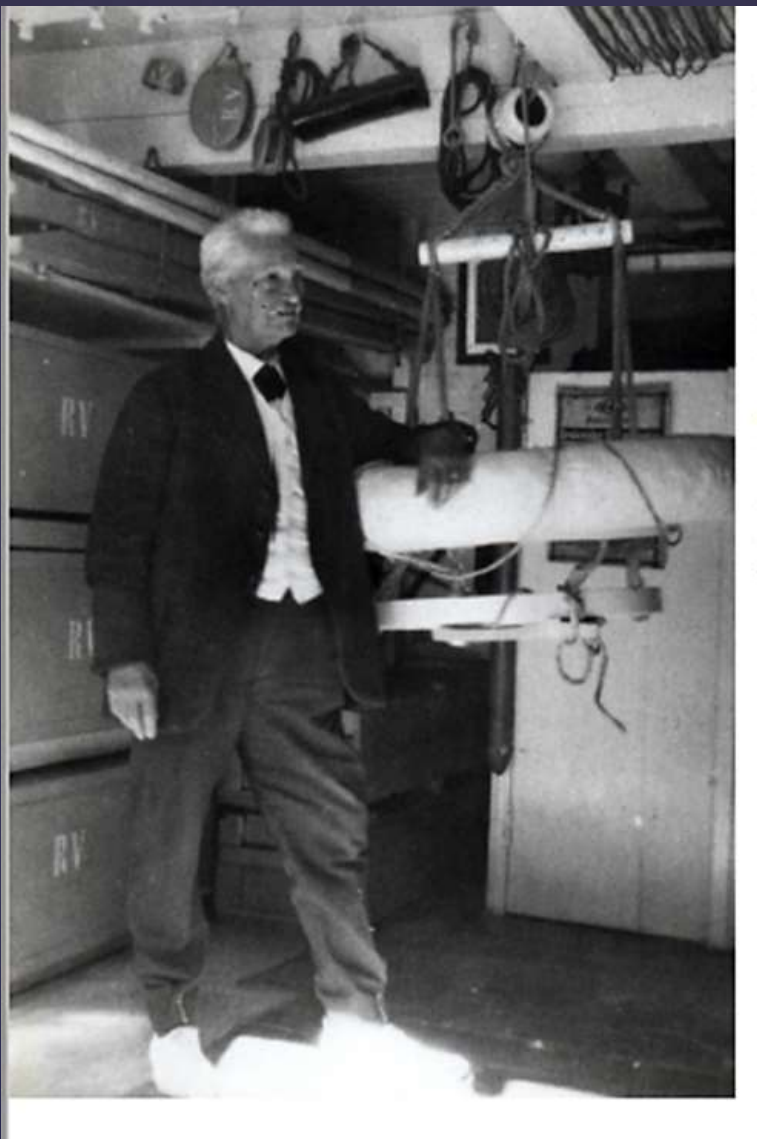
Allinge Raketstation 1931-1976

**Gudhjem Raketstation
1920-1976,
Ejnar Mikkelsens vej 17**

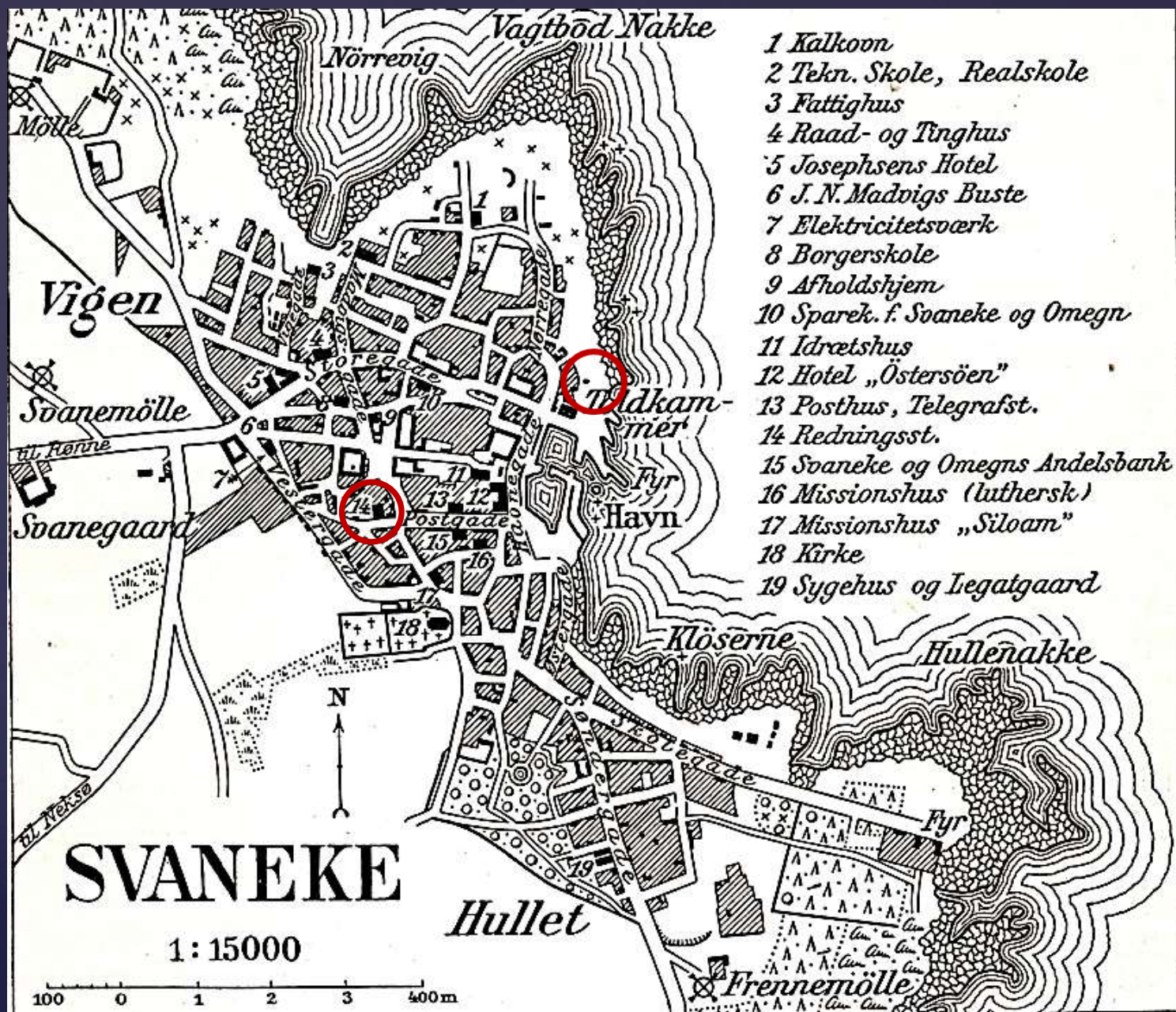

Redningsbestyrer i Svaneke
købmand Edv. Petersen
Med raketstation i eget
hus i Lillegade

Svaneke Raketstation
1931-1976 Gruset 3

RØNNE 1989

Søværnets Kystredningstjenesten i Rønne yderhavn, Skærvekajen 1, opført 1989. Foto Ann Vibeke Knudsen 2022.

Motorredningsbåd T-16 "Mads Jakobsen", bygget 2001

Redningsfartøjet 'Leopold Rosenfeldt', Nexø, bygget 1989

Nexø 1989

Søværnets kystredningstjeneste i Nexø havn, Sdr. Hammer 25, opført 1989 samtidigt med at et nybygget redningskib «L. Rosenfeldt» blev stationeret. Nexø redningsstation blev oprettet i 1964 som motorredningsstation i Nexø fiskerthavn. Samtidigt blev Snogebæk lukket som bådstation og helt nedlagt i 1976. Foto Henning Bender 2022.

Snogebæk Redningsstation
1873-1976, Bådehus 1873,
Raketstation og administration
1905.

Overtaget af Snogebæk Borgerforen
1986 (Folkets hus 1982)

RB93

Henning Bender - Udvandrerhistorie

VELKOMST

FOREDRAG

BIBLIOGRAFI

LINKS

DIGITALISERING

CV

KONTAKT

Svensk udvandring til og via Danmark

Udvandringen fra Danmark

Aalborg industri og by

Fotograf Heinrich Tönnies

Snogebæks Historie

<https://henningbender.dk>

Se FOREDRAG eller Snogebæks Historie

